Ghejjun ta' Ilma Frisk u Dejjem Ħaj

Ħolqa bejn il-Ħbieb ta' Missirijiet il-Knisja ppubblikata mis-Socjeta' Patristika Maltija

Nru 28 27 ta' Lulju 2020

Kelmtejn bejn il-Ħbieb: Is-sħana f'Missirijiet il-Knisja

Għeżież ħbieb,

Nittama u nitlob li tinsabu tajbin. Ninsabu fl-eqqel tas-sajf u lkoll naqblu li s-sħana qed tagħmel tagħha. Minkejja r-rilassament ta' ċerti miżuri ordnati mill-Awtorità tas-Saħħa Pubblika, xorta jibqa' l-fatt li mhuwiex opportun li norganizzaw l-attivitajiet li soltu nagħmlu bħala Soċjetà Patristika Maltija. Jista' jagħti l-każ, però, li fix-xhur li ġejjin, inxandru xi taħdita jew tnejn permezz tal-mezzi diġitali.

Nistqarr magħkom li fittixt fil-kitbiet ta' Missirijiet il-Knisja dwar il-klima sħuna fi żmien is-sajf. Bqajt skantat li sibt biss referenza waħda meta tqis li bosta mill-Missirijiet għexu f'artijiet fejn is-sħana tinħass sew.

Ir-referenza li sibt hi mill-ewwel Ittra ta' San Girgor ta' Nissa. Huwa jistqarr li r-reġjun fejn kien jgħix – il-Kappadoċja (parti miċ-ċentru tat-Turkija tal-lum, xi ftit lejn ix-xlokk) – kienet tagħmel ħafna sħana fis-sajf. Dan jista' jixhdu kull min żar din iz-zona sabiħa tat-Turkija. F'din l-ittra huwa jirrakkonta dwar iż-żjara umiljanti li għamel lill-Isqof Elladju li kien is-suċċessur ta' ħuh, San Bażilju, fid-djoċesi ta' Ċesarija. Girgor ta' Nissa li ma kellux relazzjoni tajba ma' Elladju jgħid li apparti dan, huwa bata għax is-sħana matul il-jum kienet "intensa", u fil-ħin ta' nofsinhar, is-sħana kienet "eċċessiva" (ara *Patristic Studies*, Vol. 79, 1947, p.3). Fl-istess okkażjoni jsemmi maltempata fejn għamlet xita bil-qliel, bħalma ġie li jiġri fis-sajf.

Nawgura lil kull wieħed u waħda minnkom kull ġid fil-Mulej. Is-sliem!

Dun Hector Scerri
President

Nota biografika dwar San Pietru Krisologu (c.380-450)
It-tifkira liturġika tiegħu hi nhar it-30 ta' Lulju

Pietru twieled Imola. Kien imlaqqam "Krisologu" (*kliemu tad-deheb*), waqt li kien l-isqof tal-belt Imperjali ta' Ravenna. Minħabba din il-kapaċità kbira li kellu fil-predikazzjoni, kien magħruf ukoll bħala *d-Duttur tal-omeliji*. Peress li ma xtaqx li n-nies jiddejqu, jgħejjew jew

ikunu distratti, *l-omeliji tiegħu qatt ma kienu twal. Kienu f'lingwaġġ sempliċi li seta' jifħmu kulħadd*. Din kienet karatteristika importanti ħafna li għamlet lil Pietru ferm magħruf u mfittex.

Fost l-omeliji tiegħu li waslu s'għandna – madwar 176 omelija – naraw li Pietru Krisologu kien ifisser siltiet bibliċi b'manjiera straordinarja u konċiża. Iddefenda b'qawwa kbira l-fidi Nisranija dwar il-verità tal-Inkarnazzjoni. Huwa għamel dan kontra l-Arjani u kontra l-Monofiżiti. Fil-fatt, meta qam l-inkwiet fil-Knisja minħabba din l-aħħar ereżija, madwar is-sena 448/449 huwa kiteb lil Ewtike (378-456), saċerdot ta' Kostantinopli, li kien wieħed mill-promoturi tagħha, wara li dan mar kontra t-twissija ta' Flavjanu, Patrijarka ta' Kostantinopli mis-sena 446 sal-449. Pietru talab bil-ħerqa lil Ewtike biex jissottometti ruħu għal dak li kien kiteb il-Papa Ljun il-Kbir dwar il-kostituzzjoni ontoloġika tal-Iben t'Alla magħmul bniedem. Milli jidher, Pietru miet qabel ma tlaqqa' l-Konċilju ta' Kalċedonja (451). Dwar l-Inkarnazzjoni, Krisologu qal:

> Meta kien għadu ma twelidx bħala bniedem, mit-tajn mhux mittiefes huwa sawwar il-bniedem; meta twieled bħala bniedem sawwar il-ġisem tiegħu ta' bniedem minn ġisem mhux mittiefes. Dak li għoġbu jieħu ftit tajn f'idu biex jagħmel il-bniedem, għoġbu wkoll jieħu ġisem għas-salvazzjoni tagħna ... Ħa n-natura tagħna l-bnedmin biex il-bniedem ma jiġġarrafx aktar; hu li ħalaq il-bniedem tal-art, ried jagħmlu wkoll bniedem tas-sema (*Omelija 148*).

Huwa jfisser b'mod dirett il-Kredu ta' Niċea (jiġifieri l-Kredu "t-twil," jew aħjar il-Kredu Niċeno-Kostantinopolitan). Għandu wkoll serje ta' omeliji dwar il-Verġni Marija u dwar San Ġwann il-Battista. Pietru kien spiss iħeġġeġ lin-nies biex jitqarbnu kuljum, ħaġa li dak iż-żmien kienet rari. Kien isostni d-duttrina tal-verġnità perpetwa ta' Marija u l-valur penitenzjali tar-Randan. Dwar ir-Randan huwa jistqarr li

> hemm tliet ħwejjeġ li bihom il-fidi tissaħħaħ, it-tjieba titwettaq u l-virtù ma tintilifx: it-talb, is-sawm u l-ħniena. Dak li t-talb jitħabat għalih, jaqilgħu s-sawm, u tirċevih il-ħniena ... Dawn it-tlieta huma ħaġa waħda, u jagħtu l-ħajja lil xulxin ... Mela ħa jkunu t-talb u l-ħniena u s-sawm ħarsien wieħed għalina quddiem il-Mulej ... Ħa jkunu t-talba waħda tagħna bi tlett ilħna quddiemu (*Omelija 43*).

Krisologu kien sostenitur kbir tal-primat ta' San Pietru u tal-papiet, suċċessuri tiegħu. Kien spiss ifakkar lill-Insara biex jafdaw ħafna fil-maħfra li l-Mulej jagħti lill-midinbin. Huwa wkoll magħruf li l-Papa San Ljun il-Kbir (li kien Papa bejn is-snin 440 u 461) kien jafda ħafna f'Pietru u ġie li fittex il-parir tiegħu. Fl-1729, il-Papa Benedittu XIII (1649-1730; papa, 1724-1730) għamlu Duttur tal-Knisja.

L-omeliji ta' Pietru Krisologu jibqgħu famużi għaliex huwa għaraf juża tajjeb it-taħriġ li kien irċieva fir-retorika, kif ukoll il-fervur divin li huwa kien juri. L-eżempji li kien juża jirriflettu dwar il-belt ta' Ravenna ta' żmienu – eżempju li għandhom x'jaqsmu mal-belt imperjali, mal-ħajja ġewwa port, kif ukoll mill-ħajja tar-raba' li kien hemm fil-qrib. L-attività tiegħu bħala predikatur tixhed ukoll għad-dettalji tal-liturġija ċċelebrata f'dik il-belt, kif ukoll għall-kultura raffinata tagħha. Minn dak li naqraw fl-omeliji tiegħu, għandna stampa ċara tas-sena liturġika u kif l-Insara kienu jgħixuha f'dik il-belt.